

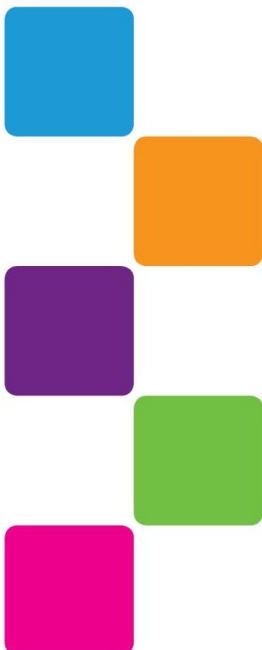
Protocol medisch handelen en medicijnverstrekking

Onderwijs en kwaliteitszorg

*scholengemeenschap voor
vmbo
havo
atheneum
gymnasium*

*en school voor
praktijkonderwijs*

Dit protocol is van toepassing in het geval dat er geen toestemming is van het bestuur voor medisch handelen door personeelsleden (anders dan in noodgevallen)

*Bezoekadres:
Stationslaan 17
Stadskanaal*

*Postadres:
Postbus 137
9500 AC Stadskanaal*

0599 652628

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Een leerling wordt ziek op school	3
3. Het verstrekken van medicijnen op verzoek	4
4. Medische handelingen	5
Bijlagen	6
<i>Bijlage 1 – De leerling wordt ziek op school</i>	<i>6</i>
<i>Bijlage 2 – Het verstrekken van medicijnen op verzoek</i>	<i>8</i>
<i>Bijlage 3 – Uitvoeren van medische handelingen</i>	<i>10</i>
<i>Bijlage 4 – Handelen bij calamiteiten</i>	<i>12</i>
<i>Bijlage 5 – Uitvoeren van medische handelingen, wettelijke regels en aansprakelijkheid</i>	<i>13</i>

Besproken in de directievergadering van 12 januari 2018.

Vastgesteld door CvB d.d. 27 maart 2018 na instemming van de GMR d.d. 26 maart 2018.

1. Inleiding

Personeelsleden op scholen worden regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn, die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet. Ook krijgen scholen steeds vaker het verzoek van ouders om hun kind de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen.

Met het oog op de gezondheid van leerlingen is het van groot belang, dat personeelsleden in alle situaties zorgvuldig handelen. Zij moeten daarbij over de vereiste bekwaamheid beschikken.

Personeelsleden en de schoolleiding moeten zich realiseren dat wanneer zij fouten maken of zich vergissen, zij voor deze foute handelingen of vergissingen aansprakelijk gesteld kunnen worden. Daarom geeft het bestuur in dit protocol aan hoe scholen in deze situaties kunnen handelen.

Uitgangspunt van dit protocol is dat er geen medicijnen worden verstrekt aan leerlingen en er geen medische handelingen worden verricht.

Er zijn drie te onderscheiden situaties:

- de leerling wordt ziek op school (zie paragraaf 1): hoe te handelen?
- het verstrekken van medicijnen op verzoek (zie paragraaf 2): onder welke voorwaarden?
- medische handelingen (zie paragraaf 3): niet een zaak voor de school.

2. Een leerling wordt ziek op school

Uitgangspunt is dat er *geen medicijnen* (dus ook geen drogistenmedicijnen) worden verstrekt en dat een leerling die ziek is geworden, naar huis moet.

Hierbij geldt een aantal stappen:

- zorg dat tijdens het organiseren van opvang van de zieke leerling, hij niet alleen blijft;
- vraag informatie over de leerling op bij de receptie of de leerlingadministratie en kijk of er speciale (medische) notities zijn betreffende deze leerling;
- neem meteen contact op met de ouders (of het aangegeven waarschuwingsadres), zodat die weten dat de leerling ziek is geworden en om te overleggen wat er moet gebeuren (komt er iemand naar de school, is er iemand thuis om de leerling op te vangen, wanneer wordt de leerling opgehaald, gaat school met de leerling nu meteen naar de huisarts of het ziekenhuis, etc.); ook wanneer wordt

ingeschat dat de leerling met een eenvoudig middel geholpen kan worden, is het gewenst om eerst contact te zoeken met de ouders. Laat de leerling met de ouders bellen. Vraag daarna om toestemming aan de ouders om een bepaald middel te verstrekken. Problematisch is het wanneer de ouders en andere, door de ouders aangewezen vertegenwoordigers, niet te bereiken zijn. De leerling kan dan niet naar huis worden gestuurd omdat er geen toezicht is. Ook kan ouders niet om toestemming worden gevraagd medicijnen te verstrekken. In zo'n geval kan besloten worden, eventueel na overleg met een collega, om een eenvoudig middel te geven. Daarnaast moet ingeschat worden of niet alsnog een (huis)arts geraadpleegd moet worden. Raadpleeg bij twijfel altijd een arts. Zo kan bijvoorbeeld een ogenschijnlijk eenvoudige hoofdpijn een uiting zijn van een veel ernstiger ziektebeeld. Het blijft dan zaak de leerling voortdurend te observeren.

- als de inschatting voor medische zorg dusdanig is, dat het oordeel van een arts vereist is, bel dan met een huisarts of een huisartsenpost in de buurt en als die niet bereikbaar zijn, met 112 over hoe verder te handelen en
- daarna wordt de schoolleiding geïnformeerd.

Het uitgangspunt is: men handelt zo zorgvuldig mogelijk en conform protocol, dat aan alle personeelsleden is uitgereikt en dat ook de ouders kennen.

3. Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Leerlingen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven, die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens lessen. Te denken valt aan pufjes voor astma, antibiotica, of zepillen bij toevallen (een aanval van epilepsie). Ouders kunnen aan de schoolleiding vragen deze middelen te verstrekken. Schriftelijke toestemming van de ouders is hierbij noodzakelijk.

Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden.

De school werkt hier uitsluitend aan mee als vooraf schriftelijk is vastgelegd om welke medicijnen het gaat; hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze dat dient te geschieden. Ouders moeten ook duidelijk aangeven wat zij van de schoolleiding en de leraren verwachten, opdat zij op hun beurt weer precies weten wat ze moeten doen en waar ze verantwoordelijk voor zijn. Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode moet regelmatig met ouders overlegd worden over de ziekte en het daarbij behorende medicijngebruik op school.

Het bewaren van medicijnen op school moet tot een minimum worden beperkt. Het is verstandig hiervoor één persoon aan te wijzen die verantwoordelijk is voor het beheer. De medicijnen dienen in een afgesloten kast (koelkast indien dit nodig is) te worden bewaard. In geen geval medicijnen bewaren in het bureau van de leerkracht.

4. Medische handelingen

Onder dit kopje bedoelen we bij medisch handelen iets anders dan het verstrekken van medicijnen, zoals hierboven aangegeven onder 3.

Het bestuur vindt dat personeelsleden geen medische handelingen mogen uitvoeren. De achtergrond daarvan is dat wanneer wordt overgegaan tot het uitvoeren van medische handelingen door een personeelslid, de schoolleiding/ het bestuur daarmee bepaalde verantwoordelijkheden op zich neemt, waarbij de consequenties moeilijk te overzien zijn. Bovendien moet voor het uitvoeren van bepaalde medische handelingen een bekwaamheid zijn verworven volgens de Wet BIG (zie voor achtergrondinformatie bijlage 4).

In uitzonderlijke situaties en na voorafgaand overleg tussen de directie, de ouders en eventueel huisarts en specialist, kan worden besloten of het in situaties van bijvoorbeeld acute allergiereacties mogelijk is om toch medisch te handelen.

Dit houdt concreet in, dat reguliere medische handelingen, bijvoorbeeld het op regelmatige tijden toedienen van injecties, zetpillen of sondevoeding etc. als gevolg van een chronische ziekte of aandoening, *te allen tijde* door ouders dienen te worden uitgevoerd of door een bevoegde derde die daarvoor door de ouders is gemachtigd, zijnde geen personeelslid van het bestuur.

Ouders overleggen in dat geval van tevoren met de schoolleiding over:

- wie naar school komt om de handeling(en) uit te voeren;
- wanneer de handeling moet/kan plaatsvinden;
- de ruimte waar de handeling kan plaatsvinden;
- hoe te handelen als er iets verkeerd gaat (bijvoorbeeld verpleegkundige verschijnt niet of niet op de afgesproken tijd of er volgt een onverwachte reactie op de handeling);
- wie in het oog houdt of alles verloopt, zoals afgesproken (denk daarbij ook aan afwezigheid van het personeelslid waarmee de afspraken worden gemaakt) en
- wijze en tijd van informeren als er een wijziging in de afspraken komt.

Alle afspraken met betrekking tot bovengenoemde punten moeten schriftelijk worden vastgelegd en alle documenten met betrekking tot medische handelingen en medicijnverstrekking in noodgevallen door de ouders moeten worden ondertekend.

Bijlagen

Bijlage 1 – De leerling wordt ziek op school

Verklaring: Toestemming tot handelwijze voor als het kind ziek wordt op school

Het kan voorkomen dat uw kind tijdens het verblijf op school ziek wordt, zich verwondt, door een insect wordt gestoken etc. In zo'n geval zal de school altijd contact opnemen met de ouders, verzorgers of met een andere, door hen aangewezen, personen. Een enkele keer komt het voor dat deze niet te bereiken zijn. Als deze situatie zich voordoet zal de leraar een zorgvuldige afweging maken of uw kind gebaat is met een 'eenvoudige' pijnstiller of dat een arts geconsulteerd moet worden.

Als u met hiervoor akkoord bent, wilt u dan dit formulier invullen.

Ondergetekende gaat akkoord met bovengenoemde handelwijze ten behoeve van:

naam leerling:

geboortedatum:

adres:

postcode en plaats:

naam ouder(s)/verzorger(s):

telefoon thuis:

telefoon werk:

naam huisarts:

telefoon:

Te waarschuwen persoon, indien ouder(s)/verzorger(s) niet te bereiken zijn:

Naam:

telefoon thuis:

telefoon werk:

Mijn kind is overgevoelig voor de volgende zaken:

naam leerling :

geboortedatum :

MEDICIJNEN: naam:

ONTSMETTINGSMIDDELEN: naam:

SMEERSELTJES tegen bijvoorbeeld insectenbeten: naam:

PLEISTERS: naam:

OVERIG: naam:

Ruimte voor zaken die hierboven niet genoemd zijn:

Wilt u eventuele veranderingen zo spoedig mogelijk doorgeven aan de directie van de school? Het is zeer belangrijk dat deze gegevens actueel zijn.

Ondergetekende

naam:

ouder/verzorger van:

plaats:

datum:

Handtekening:

Bijlage 2 – Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Verklaring: Toestemming tot het verstrekken van medicijnen op verzoek

Ondergetekende geeft toestemming voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

naam leerling:

geboortedatum:

adres

postcode en plaats:

naam ouder(s)/verzorger(s):

telefoon thuis:

telefoon werk:

naam huisarts:

telefoon:

naam specialist:

telefoon:

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte:

Naam van het medicijn:

Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden:

..... uur / ..... uur / ..... uur / ..... uur

Medicijn(en) mogen alleen worden toegediend in de volgende situatie(s):

G D

dosering van het medicijn:

wijze van toediening:

wijze van bewaren:

controle op vervaldatum door: (naam)

functie:

Ondergetekende, ouder/verzorger van genoemde leerling, geeft hiermee aan de school c.q de hieronder genoemde leraar die daarvoor een medicijninstructie heeft gehad, toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen:

naam:

ouder/verzorger:

plaats

datum:

handtekening:

Instructie voor medicijntoediening:

Er is instructie gegeven over het toedienen van de medicijnen op (datum)

door:

naam: .

functie: .

naam instelling:

aan:

naam: .

functie: .

naam en plaats school:

Bijlage 3 – Uitvoeren van medische handelingen

Verklaring: Toestemming tot het doen uitvoeren van voorbehouden medische handelingen (BIG)

Ondergetekende geeft toestemming voor het doen uitvoeren van de zogenoemde 'medische voorbehouden handeling' op school bij:

naam leerling: .

geboortedatum:.

adres: .

postcode en plaats:.

naam ouder(s)/verzorger(s): .

telefoon thuis:

telefoon werk:.

naam huisarts:

telefoon:

naam specialist:

telefoon:

naam medisch contactpersoon:.

telefoon:

Beschrijving van de ziekte waarvoor de 'medische handeling' op school bij de leerling nodig is:

Korte omschrijving van de uit te voeren 'medische handeling':

De 'medische handeling' moet dagelijks worden uitgevoerd op onderstaande tijden:

..... uur / ..... uur / ..... uur / .....uur

De 'medische handeling' mag alleen worden uitgevoerd in de hieronder nader omschreven situatie:

Naam van de persoon die door de ouders gemachtigd is tot het verrichten van de medische handeling indien ouders dat niet zelf doen:

Eventuele extra opmerkingen:

Bekwaamheidsverklaring aanwezig (omcirkelen hetgeen van toepassing is): ja / nee

Ondergetekende:

naam:

ouder/verzorger:

plaats:

datum: .

handtekening:

Bijlage 4 – Handelen bij calamiteiten

Richtlijnen

Indien zich calamiteiten voordoen ten gevolge van het toedienen van medicijnen of het uitvoeren van een medische (BIG) handeling bij een kind, volgen hieronder richtlijnen:

Laat het kind niet alleen. Probeer rustig te blijven.

Observeer het kind goed en probeer het gerust te stellen

Waarschuw een volwassene voor bijstand (of laat één van de kinderen een volwassene ophalen, waarbij u duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen)

Bel direct de huisarts en/of de specialist van het kind

Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112

Geef door naar aanleiding van welk medicijn of 'medische' handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan (eventueel welke fout is gemaakt)

Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt (of laat ze direct door iemand opzoeken) zoals:

Naam van het kind.

Geboortedatum.

Adres.

Telefoonnummer van ouders en/of andere, door de ouders aangewezen persoon.

Naam + telefoonnummer van huisarts c.q specialist.

Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn.

Bel de ouders (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen persoon):

Leg kort en duidelijk uit wat er gebeurd is.

Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd.

In geval van opname, geef door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan.

Bijlage 5 – Uitvoeren van medische handelingen, wettelijke regels en aansprakelijkheid

Er is een aantal soorten medische handelingen op school te identificeren:

- 1 handelingen waarvoor de wet BIG niet geldt. Dit zijn handelingen zonder grote medische risico's, zoals het geven van zelfhulpmedicijnen als aspirine, ed. en
- 2 handelingen waarvoor de wet BIG *wel* geldt. BIG staat voor: *Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg*. De Wet BIG geeft regels voor beroepen in de gezondheidszorg en biedt personen bescherming tegen ondeskundig en onzorgvuldig handelen. Het BIG-register is een onderdeel van de Wet BIG.

BIG-handelingen zijn handelingen die risicovol zijn, zoals het geven van injecties en het toedienen van sondevoeding. Deze mogen slechts worden uitgevoerd door artsen en door verpleegkundigen die hiervoor een bekwaamheidsverklaring moeten hebben. Met het delegeren van het verrichten van deze handelingen aan personeelsleden in het onderwijs, moet met grote zorgvuldigheid worden omgegaan.

Hoewel het mogelijk is dat een personeelslid door een specialist handelingsbekwaam wordt geacht en de aansprakelijkheid in sommige situaties kan worden verzekerd, kiest het bestuur ervoor om reguliere medische handelingen waarvoor een BIG-registratie nodig is, niet door personeelsleden te laten uitvoeren. Ouders/verzorgers zullen dit op een andere wijze moeten regelen dan door het inzetten van personeelsleden van de school.

Waar het gaat om levensreddende medische handelingen als gevolg van een acute allergie of shock, worden er individuele afspraken gemaakt tussen schoolleiding, ouders en een aantal specifieke personeelsleden, die hier *vrijwillig* voor kiezen. Over het verzekeren van het risico dat deze personeelsleden lopen, moet dan een besluit genomen worden. Mocht zich onverhoopt ten gevolge van een medische handeling een calamiteit voordoen, dan moet direct contact gezocht worden met de huisarts en/of specialist van de leerling. Bel bij (het vermoeden van) een ernstige situatie, direct het landelijk alarmnummer 112. Bel bij twijfel *altijd* 112.

Er moet tevens voor gezorgd worden dat alle relevante gegevens van de leerling eenvoudig beschikbaar zijn, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en specialist van de leerling. Meldt verder bij welke handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan en welke verschijnselen bij de leerling waargenomen zijn.

NB

De wet BIG is niet van toepassing, als er sprake is van een noodsituatie. Iedere burger wordt dan geacht te helpen naar beste weten en kunnen en is in dat kader ook altijd aansprakelijk voor zijn (niet) handelen.

